

Education for
Valuable
Employment

4

Модул

Насилие
и тормоз
над жени

Education for
Valuable
Employment

Този документ е изготвен за Съюза на транспортните синдикати в България (СТСБ) и Европейската федерация на транспортните работници (ETF), в рамките на проекта „Жените в транспорта – Обучение за стойностна заетост (EVE)“ от Величка Микова със сътрудничеството на вътрешния експерт от СТСБ Мила Николова.

С финансовата подкрепа на Европейския Съюз

Информацията и становищата, изложени в този труд, са тези на авторите и не отразяват непременно официалното становище на Европейската комисия. Комисията не гарантира точността на посочените данни. Нито Комисията, нито което и да е лице, действащо от нейно име, не могат да бъдат държани отговорни за използването на информацията, съдържаща се в този документ.

По поръчка на:

Съюз на транспортните синдикати в България (СТСБ)

бул. „Княгиня Мария Луиза“ 106 София 1233, България

тел: +3592 9315124 office@stsb.bg www.stsb.bg

Европейска федерация на транспортните работници (ETF)

Galerie AGORA, Rue du Marche aux Herbes 105, Boite 11 B - 1000 Bruxelles

тел: +32 2 285 46 60 etf@etf-europe.org www.etf-europe.org

Партньори:

Публикувано от:

Съюз на транспортните синдикати в България (СТСБ)

бул. „Княгиня Мария Луиза“ 106 София 1233, България

тел: +3592 9315124 office@stsb.bg www.stsb.bg

4

Модул

Насилие и тормоз над жени

Съдържание

0.0 Увод

1.0 Глава I: Идентифициране на насилието и тормоза

A1.1 Дефиниране на насилието и тормоза на работното място	07
A1.2 Източици на насилието и тормоза	09
A1.3 Форми на насилие и тормоз	11

2.0 Глава II: Действия за реагиране и предотвратяване на насилието и тормоза

A2.1 Синдикатите срещу насилието и тормоза	13
A2.2 Противодействие на насилието и тормоза	15
A2.3 Домашното насилие и работното място	17
A2.4 Мерки срещу насилието и тормоза на работното място	19

3.0 Глава III: Следващи стъпки

A3.1 Как да популяризирате предложенията си за противодействие на насилието и тормоза	21
A3.2 Как да намерим съюзници	23
A3.3 Да видим общата картина	25
A3.4 Да се фокусираме върху подходящи действия на местно ниво	27
A3.5 Комуникацията и разпространението на информацията са от първостепенно значение	29

Увод към Модул 4

НАСИЛИЕ И ТОРМОЗ НАД ЖЕНИ

Модулът за насилието и тормоза е последният, но не и по значение, обучителен пакет в рамките на обучението за равенство между половете. Насилието на работното място е една от основните пречки пред участието на жените в доминирани от мъжете сектори като транспорта. Основаното на пола насилие, често е просто проявя на враждебност от страна на мъжете към работничките жени при традиционно мъжките професии. То може да бъде и сексуален тормоз от страна на колега, колеги или началници или насилие от трета страна в пътническия транспорт. То би могло да бъде и несъзнателен опит да се унижи жената колега или да се поставят под съмнение нейните умения и постижения. Или то би могло да бъде целенасочена политика на скрита дискриминация, целяща да накара жените да се откажат и да напуснат сами. Каквато и да е формата на насилието или тормоза, то е нежелано, вредно и незаконно. За да придобием представа какво точно означават насилието и тормоза над жените, ще цитираме Конвенцията на Съвета на Европа за предотвратяване и борба с насилието над жени и домашното насилие, известна още като Истанбулската конвенция¹, която дава следното определение:

„Насилие над жени се разбира като нарушение на правата на човека и форма на дискриминация на жените и означава всички актове на основано на пола насилие, които водят или са в състояние да доведат до физически, сексуални, психологически или икономически вреди или страдание на жените, включително заплахи за такива действия, принуда или произволно лишаване от свобода, независимо дали се случват в обществения или личния живот.“

Конвенцията взема под внимание всички видове насилие (физически, психологически, сексуален тормоз, принудителен брак, генитално осакатяване на жени, тормоз, стерилизация и принудителен аборт), независимо от възрастта на жертвата, етнически или национален произход, религия, социален произход или сексуална ориентация. Тя обхваща както домашното насилие, така и насилието на обществени места като работното място или пътя към/от него. Терминът "насилие, основано на пола" се използва и за обозначаване на насилието над жените, тъй като те са най-честите жертви и причината за това се крие в неравенството между жените и мъжете.

Освен това, в съответствие със заключенията от Срещата на експертите по насилието над жените и мъжете на работното място, проведена в Женева през октомври 2016 г., приети от управителния орган на Международната организация на труда (ILO), се използва терминът "насилие и тормоз", въпреки че експертите признават, че:

„...терминологията може да се различава в отделните страни ... обозначението „насилие и тормоз“ е полезно за разбирането на непрекъснатото неприемливо поведение и практики, които има вероятност да нанесат физическа, психическа или сексуална вреда или страдание. В рамките на този континуум се обрна особено внимание на основаното на пола насилие. Експертите се споразумяха за важността на разграничаването между различните форми на насилие и тормоз и за разбирането на контекста, в който се появяват, тъй като от това ще зависят и ответните действия“²

Макар в рамките на този обучителен модул насилието и тормозът у дома и на работното място да се разглеждат от гледна точка на пола, изводите и ответните мерки се отнасят за всички форми на насилие и тормоз и касаят всички работници. Има повече от една причина за насилието и тормоза. За разлика от домашното насилие, корените на основаното на пола насилие и тормоз на работното място са много по-скрити, но и по-разпространени от очакваното. По-голямата част от насилието от трета страна например няма да се случи, ако работникът се смята за "силен мъж". Нещо повече, тъй като традиционно се смята, че жените не би следвало да отвръщат на агресията, често те се явяват нейна жертва. Тъй като насилието от трета страна в транспорта може да бъде почти "анонимно", полът на транспортния работник очевидно е важен за агресора.

Сексуалният тормоз продължава да се случва много по-често от очакваното. Една на всеки пет жени в ЕС го е изпитала след 15-годишна възраст. 32% от жертвите посочват като извършител/и колега, началник или клиент. Цифрите, разкрити в проучването³ на Европейската агенция за основните права, публикувано през 2014 г., са шокиращи. След домашното насилие, което държи първенството, насилието на работното място също представлява неоспорима заплаха за жените, особено за маладите жени. Тази публикация е препоръчителна в рамките на настоящото обучение, тъй като тя предоставя по-голяма част от ограниченната налична официална информация. Тя също предоставя официално приети определения за различните форми на насилие. Освен това много европейски синдикати, включително транспортните синдикати, участваха в публикацията на д-р Джейн Пилинджър "Насилието и тормозът над жените и мъжете в света на труда - перспективи и действия на синдикатите", публикувана през 2017 г.⁴ от Бюрото на ILO за работнически дейности. Тази публикация също е препоръчителна за ползване по време за целите на обучението.

1 - Конвенция на Съвета на Европа за превенция и борба с насилието над жени и домашното насилие: <http://rm.coe.int/168046246f>

2 - ILO (2016) Доклад на Генералния директор, 5-ти допълнителен доклад; Резултати от Срещата на експертите по въпросите на насилието над мъже и жени в света на труда, Управляващ орган на ILO, 328-ма Сесия, Женева, 27 октомври – 10 ноември 2016, Достъпен на адрес:

<http://www.ilo.org>

3 - Насилието срещу жените: общоевропейско проучване

<http://fra.europa.eu/en/publication/2014/violence-against-women-eu-wide-survey-main-results-report>

4 - Violence and Harassment against Women and Men in the World of Work-Trade Union Perspective and Action

http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/-/-ed_dialogue/-/-actrav/documents/publication/wcms_546645.pdf

В транспортния сектор всички форми на злоупотреба се извършват при специфичните условия на труд и живот на транспортните работници. Например: работа и живот на борда на кораб в морето или безкрайни заминавания и пристигания на полети в гражданска авиация.

Някои от тези специфични обстоятелства могат да увеличат риска от насилие - както у дома, така и на работното място. Необходимо е тези обстоятелства да се вземат предвид, когато се обсъждат насилието и тормозът в сектора.

За съжаление, доскоро липсваха статистически данни по въпроса. Дори по-лошо: там, където подобни данни са налице, те отразяват твърде бегло реалната ситуация, тъй като докладването на подобни случаи е много, много ниско. Освен това, насилието и тормозът над жените транспортни работници е свързано и със специфичните условия на труд и страхът от загуба на работа, ако се постави открито въпросът за насилието и тормоза. Ето защо е жизнено важно в колективните трудови договори да се заложат превантивни и защитни мерки за всички.

Европейската транспортна федерация (ETF) проведе проучване⁵ за насилието над жените транспортни работници, а Джейн Пилиндър направи оценка на данните и изготви обобщен доклад за констатациите, представени на Женската конференция на ETF през май 2017 г. (вж. приложението към Обучителния комплект).

Мерките на работното място по отношение на насилието и тормоза над жените са в две основни направления – процедури, касаещи вече констатирани прояви на насилие и тормоз, и процедурите за превенция на насилието и тормоза. Нашата цел е да преминем от преодоляването на насилието и тормоза към предотвратяването му. За да се случи това обаче, е необходимо да се договори ефективна политика за борба срещу насилието и тормоза в съответните компании, която политика да включва силни и ясни правила срещу насилието и тормоза, както и процедурите, които трябва да бъдат следвани от социалните партньори на всички нива. Тези процедури следва да включват обективно разследване, справедлива и подходяща санкция за извършиеля, пълна подкрепа за жертвата - медицинска, съдебна, финансова и т.н., както и подходящо представителство на синдикатите.

Превантивните мерки също са от съществено значение и има много добри практики, които могат да бъдат приложени. Въпреки това специфичните мерки за превенция на насилието и тормоза над жените транспортни работници са по-сложни, тъй като се изисква точен анализ на факторите, които оказват влияние върху нивата и формите на насилие и тормоз. Това което е ясно обаче е, че е необходимо обучение работниците и представителите на синдикатите, както и за работодателите, за по-добро разбиране на природата и причините за насилието и тормоза. Това обучение би следвало да им помогне да идентифицират насилието и тормоза и да им противодействат по-квалифициран и ефективен начин. Положителна роля играе например застъпничеството от страна на женските комитети и активистите по въпросите на равенството между половете. Отговорността на работодателя, подкрепян от синдикатите, следва да бъде осигуряването на условия даващи възможност на всяка жена транспортен работник, която се е оказала жертва на насилие или тормоз, да има увереността и самочувствието, да го сподели.

Ключът към това е обучението за подобряване на уменията за идентифициране на насилието и тормоза над жени на работното място и минимизиране на рисковете за предотвратяването му. По пътя към създаване на здрава работна среда винаги има място за развитие.

Синдикатите трябва да бъдат постоянно бдителни и да продължат да надграждат мерките за борба срещу насилието и тормоза над жените. Необходимо е редовно обучение, особено за новите работници, и осигуряване на специфично обучение за младите жени. Наблюдението и подобряването на докладването на случаите на насилие и тормоз над жените е предпоставка за изграждането на ефективна работеща система за защита и адекватна подкрепа. Това може да бъде постигнато само чрез последователно и конструктивно колективно трудово договаряне и социален диалог. Насилието от страна на трети лица, когато извършителят е клиент, е допълнително предизвикателство. Силните и стабилни индустриални отношения ясно показват, че в интерес на работодателите е да създадат сигурна работна среда, вместо ненадеждни клиенти. Пренебрегването на случаите на насилие и тормоз по време на работа не е решение. Игнорирането на риска от насилие и тормоз не е приемливо поведение от страна на ръководството.

Съществуващото законодателство също така подкрепя тази гледна точка. Отговорността на работодателите по отношение на равенството, сигурността, здравето и безопасността, както и корпоративната социална отговорност (КСО) е недвусмислена. Въпреки това синдикатите често са изправени пред нежеланието на много работодатели да признаят, че насилието и особено основаното на пола насилие, все още съществува и причинява вреди, особено там където има ниски нива на докладване и липсват преки доказателства или свидетели на злоупотребата. Единственият отговор на продължаващото скрито и недокладвано насилие е непрекъснатият ангажимент за съгласуване на нови и по-добри мерки срещу него. Той трябва да отчита следните тенденции, например увеличаването на насилието и тормоза във време на криза и строги икономии или новите технологични средства за тормоз като кибернетичното тормоз например. Най-доброят източник на нови идеи за конкретни действия е несъмнено ежедневният опит на жените, работещи в транспортния сектор.

5 - Violence against women at work in transport. Summary report of findings from a survey report by ETF
http://www.etf-2017congress.org/wp-content/themes/etfcongress/documents/329/Report-ETF-survey-VAW_en_original.pdf

Настоящият обучителен модул има няколко цели:

a) Да предостави знания относно:

характера на насилието и тормоза и възможните му корени с акцент върху основаното на пола насилие; различните видове и форми на насилие и тормоз (**A1.1 - A1.3**);

действията за реагиране и предотвратяване на насилието и тормоза, включително обхвата на мерките - законодателни и незаконодателни и тяхното въздействие - процедури за справяне с насилието и тормоза и правилата за превенция (**A2.1 - 2.4**);

процеса на договаряне на политики и мерки за прилагане на работното място (**A2.4, A3.4** и **A3.5**);

различните заинтересованi страни и намиране на съюзници в по-широката кампания срещу насилието и тормоза над жените (**A3.2**);

въздействието на домашното насилие на работното място и връзката между домашното насилие и тормоза на работното място (**A2.3**);

предприемане на действия на всички нива и на всички места (вертикални/хоризонтални измерения) - мерките и политиките срещу насилието и тормоза над жени (**A3.3**)

b) Да развие набор от умения за:

идентифициране различните видове насилие на работното място;

използване на всички налични начини и средства за реагиране на насилието и тормоза на работното място или у дома;

разработване и насырчаване на нови мерки;

свързване на глобалната политика с действията на местно равнище;

изграждане на сътрудничество;

развиване на проактивен и превантивен подход към насилието и тормоза на работното място.

b) Да създаде личен ангажимент към борбата срещу насилието и тормоза чрез участие в колективното договаряне и стратегическото планиране на действията на работното място (и свързания с това мониторинг).

Дейностите от обучението са разпределени в три части (глави), всяка от които постига конкретна цел:

Да даде възможност на участниците да идентифицират и разберат насилието и тормоза, с които се сблъскват;

Да даде насоки на участниците как да използват съществуващите разпоредби и процедури за предотвратяване на насилието и тормоза; как да защитават жертвите и да се справят по подходящ начин с извършителите;

Да даде възможност за разработване, постигане и прилагане на нови мерки срещу насилието и тормоза.

Както беше посочено по-горе, насилието и тормозът на работното място в сектора на транспорта често са тясно свързани със специфичните условия на труд и живот. В съответствие с това се препоръчва обучението за справяне с насилието и тормоза на работното място да се извършва съобразно четири основни типа транспорт, характеризиращи се със специфични условия на труд: на борда на кораб; в логистичен център; при превоз на товари на дълги разстояния; и в пътническия транспорт. Трябва да се подчертава, че това е практическо предложение, което следва да бъде отчетено в зависимост от участниците в групата, а също и да се вземе под внимание фактът, че някои транспортни сектори са представени в повече от една група. Например, железопътният сектор обхваща както пътническия, така и товарния транспорт. Следователно, организаторите и представителите по места трябва да изберат подходящите групи и обучителните материали, които в най-голяма степен съответстват на конкретния случай.

Има четири основни групи:

- Сектор морски транспорт: речно корабоплаване и риболов (работка на борда на кораб);
- Товарен транспорт (превоз на товари на дълги разстояния);
- Пристанища и логистика - признавайки, че може да има и обучение на центрове, включително различни транспортни групи и други сектори (логистични центрове);
- Железопътен транспорт; градски транспорт; гражданска авиация (пътнически транспорт)

За всяка от четирите групи са дадени съответните примери, които да отговарят на нуждите от обучение. Те се основават на проучването на ETF от 2016-2017 г. относно насилието в транспорта. Резултатите и изводите от това проучване се препоръчва да бъдат използвани в рамките на обучението, както и данните и препоръките към синдикатите, направени в рамките на проекта на ETUC „Сигурност у дома, сигурност на работното място“, както и по-новото проучване на ETF относно насилието срещу жените транспортни работници от 2017 г. Начините, по които дейностите могат да бъдат адаптирани от водещия обучението, са следните:

- примерите, подгответи от обучаващия;
- опитът, споделян от участниците;
- политиките, процедурите и другите мерки, които ще бъдат представени и обсъдени по време на обучението;
- поставяне на акцент върху специфични свързани елементи на обучението, отнасящи се до съответния транспортен подсектор.

За да се помогне на обучителите на всички нива да се подгответ, е създадена специална библиотека (вж. приложението към Обучителния комплект), включваща учебни материали, подгответи и активно използвани от транспортните синдикати; въпросници за насилието и тормоза; резултати от проучвания; казуси и други документи по темата. На разположение са също указания и препоръки в книгата на обучаващия, която придръжава обучителния комплект.

Планът за действие, и особено планът за комуникация и разпространение, излизаш от последните две обучителни занимания, е предписан за подготовка на синдикална кампания. По-практична информация и обучение за кампаниите по всякакви въпроси на равенството между половете, включително относно насилието и тормоза над жени, могат да бъдат намерени в упражненията за организиране на кампании, които са част от комплекта за обучение. Шо се отнася до методологията, Модул 4 е самостоятелен учебен материал, но може да бъде включен и в семинарите за умения заедно с всички останали технически инструменти от обучителния пакет.

Всички материали са предназначени за използване както от професионални, така и от непрофесионални обучители. Ако групата участници е много малка, груповите упражнения могат да се провеждат индивидуално, "дискусии" в зала ще включват всички участници. След завършване на обучението, както редовите синдикални членове, така и активистите, местните представители на работниците и лидерите по места ще бъдат по-способни и мотивирани да предприемат действия срещу насилието и тормоза като идентифицират - докладват - реагират - предотвратяват насилието и тормоза не само срещу жените в транспортния сектор, но и от полза на всички в нашите малки и големи общности, които участват в и разчитат на безопасен, справедлив, достъпен, ефективен и професионален транспортен сектор.

Пожелаваме ви приятно и ползотворно обучение!

ГЛАВА I: Идентифициране на насилието и тормоза

Дейност А1.1

Дефиниране на насилието и тормоза на работното място

Преди занятието:

Тази дейност включва въпроси, които изискват подготовка преди занятието. Бихте могли да предоставите копията от Дейност А1.1 на участниците преди сесията, като ги помолите да потърсят информация и да отговорят на въпросите. Като алтернативен вариант, обучаващият трябва да се увери, че има наличните дефиниции - въведението предлага определението за насилието от Истанбулската конвенция.

По време на занятието:

Съберете участниците в една група, за да споделите подготвената информация в Задача 1.

Задача 2 е групова работа и резултатите се обсъждат "на пленарно заседание".

Необходими материали:

Хартия, химикалки и копия от Дейност А1.1; личен дневник

Време за задача 1 30 минути

Време за задача 2 30 минути

Време за задача 3 30 минути

Задача 1

Първо, представете се, дори ако се познавате! Кажете на колегите си нещо, което те може би не знаят за вас. Синдикализът означава комуникация между хората!

Задача 2

Разделете групата на подгрупи от 3-4 души и се опитайте да отговорите на следните основни въпроси:

- 1) Какво означават насилието и тормозът?
- 2) Кога започваме да говорим за насилие и тормоз на работното място?
- 3) Може ли работата сама по себе си да бъде акт на насилие или тормоз?
- 4) Има ли нещо за вашата работна среда, което прави насилието и тормоза определен проблем? Моля, дайте подробности.

Задача 3

Всички заедно отново, обсъдете понятието за насилие и тормоз - какво прави дадено действие обидно? Има ли общ представа за това? Накрая се обърнете към официалната дефиниция, която е на разположение в Истанбулската конвенция. Обяснете някои термини, ако е необходимо. Посочете как се прилага на работното място.

В края на това занятие Вие ще разполагате с:

- общ представа за насилието и тормоза на работното място;
- способността да дефинирате насилието и тормоза.

Какво следва?

Водете бележки в дневника си – те ще са ви от полза за всички следващи дейности.

Пример А1.1

а да подпомогнете по-доброто разбиране на насилието и тормоза, посъветвайте групите, за да си водят бележки по време на работа. По време на общото пленарно обсъждане обрънете внимание на най-важните характеристики на насилието и тормоза върху флипчарта. Официалната дефиниция също може да бъде написана там. Ако искате да помогнете понататък, можете да зададете въпросите като таблица. Подолу има пример за табличен формуляр за дефиниране на насилието и тормоза на работното място въз основа на задача 2. Това може да се използва като инструмент за оценка/самооценка по време на обучителната сесия или покъсно.

Внимание!

Съдържанието на таблицата е само пример. Може да решите да формулирате въпросите по различен начин.

A1.1 Таблица за определяне на насилието и тормоза на работното място

Въпроси относно характера на насилието и тормоза на работното място

Отговори

1. Какво означава насилие и тормоз?

2. Кога започваме да говорим за насилие и тормоз на работното място?

Дейност А1.2

Източници на насилието и тормоза

Преди занятието:

Тази дейност изиска примери. За да бъдат подпомогнати участниците, би могло да им се раздадат копия от Дейност А1.2 преди занятието и бъдат помолени предварително да примери, които след това да бъдат обсъдени. Уточнете приблизително време за всяка история според броя на участниците.

По време на занятието:

Участвайте в една група, за да споделите идеи. Уверете се, че всеки участва в дискусията - уверете се, че всеки дава пример и насырчава всички участници да коментират.

Необходими материали:

Хартия, химикалки и копия от Дейност А1.2; флипчарт и 2 цветни маркера; личен дневник

Време за задача 1 75 минути

Време за задача 2 15 минути

Задача 1

Дайте примери за насилие и тормоз на работното място, след което ги обсъдете и коментирайте. За всеки пример отговорете на следните въпроси: Какви са причините и предпоставките за този акт на насилие или тормоз?

- Емоции? Страст?
- Идеи?
- Чувство за превъзходство над някой, който е различен?
- Каква разлика би могла да бъде от значение?
- Какво знаете за насилието, основано на пола? Това ли е проблемът в дадения пример?
- Това отнася ли се до жена?

Задача 2

Обобщете вашите отговори и констатации от Задача 1; преценете какъв вид насилие и тормоз можете да идентифицирате на работното място; запишете го в личния си дневник.

В края на това занятие Вие ще разполагате с:

- да разбирате по-добре причините и предпоставките за насилието и тормоза;
- да разбирате по-добре основаното на пола насилие;
- да идентифицирате по-добри подходи към ситуацията с проява на насилие.

Обобщете вашите отговори и констатации от Задача 1;

Да прецените какъв вид насилие и тормоз можете да намерите на работното място;

Запишете го в личния си дневник.

Какво следва?

Водете си бележки за основите на насилието, които ще ви послужат за А 2.3.

Пример А1.2

1.2 За да ви помогнем да получите по-ясна представа за половиното измерение на насилието и тормоза на работното място, на флипчарт нарисувайте кръг и го разделете на броя на историите. С два цветни маркера отбележете, ако жертвата е мъж или жена, независимо от причината за насилието или тормоза. Накрая погледнете фигурата - кой цвят преобладава? Има ли скрито, (несексуално) насилие, основано на пола?

Внимание!

Съдържанието на диаграмата е само един пример. Ако има повече жени, които работят там, би било нормално да има и повече жени в диаграмата.

Дейност А1.3

Форми на насилие и тормоз

Преди занятието:

Тази дейност включва въпроси, които изискват предварителна подготовка за изпълнението на Задача 1. За целта можете да разпространите копия от Дейност А1.3 сред участниците преди занятието, като ги помолите да изберат един от четирите най-чести примера за насилие и тормоз на работното място и да се подгответ да играят ролята на извършителя. Изборът на случаи и профили трябва да се координира между участниците. Всички участници трябва да разполагат с еднакво време.

Внимание! Първата задача може да разстрои онези, които действително са били жертви на насилие! Предупреждавайте участниците / наблювателите и се подгответе да реагирате (вижте подробности в Обучителния комплект)

По време на занятието:

Съберете всички участници в една група, за да изгледате всички заедно примерните етюди от ролевата игра от Задача 1 и да ги коментирате. За Задача 2 отново разделете участниците по групи.

Необходими материали:

Четири стола на "сцената", видими за всички; хартия и химикалки; копия от Дейност А 1.3; личен дневник

Време за задача 1 20 минути

Време за задача 2 40 минути

Време за задача 3 30 минути

Задача 1

Ролева игра и наблюдение: 4-ма участници разиграват примерен етюд за насилие или тормоз; Останалите участници гледат и отговарят на въпроса:

В разиграния етюд може ли да се идентифицира насилие или тормоз? Налице ли са:

- словесни нападки;
- тормоз;
- сексуален тормоз;
- физическо насилие;
- женомразие;
- враждебност и агресия;

Задача 2

Посочете форма на насилие или тормоз на работното място и анализирайте неговото въздействие. Обсъдете и попълнете списък, който да покаже: въздействието върху индивида / върху работата / върху работната среда / върху работодателя / фирмата.

Задача 3

Обобщете отговорите и констатациите си от Задача 1 и Задача 2 и ги запишете в личния си дневник за обучение.

В края на това занятие Вие ще разполагате с:

- да идентифицирате различните видове насилие и тормоз;
- да разбирате по-добре въздействието на насилието и тормоза на работното място.

Какво следва?

Оценете насилието и тормоза на работното си място - какъв вид насилие и тормоз има? Какви мерки могат да се предприемат, за да се спре? Запазете резултатите си за А2.3 и А 3.1.

Пример А1.3

Попълнете контролен лист, който да ви помогне да структурирате по-добре вашите отговори и констатации от Задача 2. По-долу е даден пример за такъв контролен списък. Можете също така да го разпечатате без отговори и да го предоставите на групите. В Задача 3 могат да се сравнят отговорите на различните участници. Резултатите могат да бъдат записани и на флипчарт.

Внимание!

Съдържанието на представения по-долу контролен списък е примерно. Вашите констатации може да се различават от примерните.

A1.3 Контролен списък на практическите стъпки за оценка на въздействието на насилието и тормоза

Въпроси

Резултати

1. Какво е въздействието на насилието и тормоза върху личността?

- Психологическа вреда: чувство на унижение, гняв, чувство на неудовлетвореност и безпомощност, липса на самоувереност;
- Здравни проблеми: стрес, безсъние, повишено кръвно налягане и др.;
- Социални проблеми: тенденция към интровертно поведение - жертвата се чувства сама и изоставена

2. Въздействие върху работата

По-лошо изпълнение на задълженията на работното място, липсата на концентрация

3. Въздействие върху работната среда

- Изолация и лоша комуникация с колегите, липса на работа в екип;
- Липса на мотивация;
- Отсъствия от работа.

4. Въздействие върху работодателя / фирмата

Всичко споменато по-горе и по-специално: липсата на мотивация и лошо представяне, занижен морал в екипа, отсъствия/отпуск по болест, финансови разходи и време, необходимо за справяне с насилието и тормоза.

Глава II : Действия за реагиране и предотвратяване на насилието и тормоза

Дейност A2.1

Синдикатите срещу насилието и тормоза

Преди занятието:

Тази дейност включва въпроси, които изискват предварителна подготовка. Може да разпространите копия от Дейност А2.1 на участниците преди занятието, като ги помолите да потърсят информация и да отговорят на въпросите. Друга възможност е да поканите представител на синдикатите на самото занятие, за да представи разискваните теми. Не забравяйте да му дадете копие от тази дейност предварително, за да се подгответи.

По време на занятието:

Съберете участниците в една група, за да споделят предварително подготвената информация по Задача 1. Ако присъства представител на синдикат, той/тя трябва да остане за цялото време на занятието.

За Задача 2 отново разделете участниците в групи. Съобразно броя на участниците, разпределете пропорционално времето между тях.

Необходими материали:

Хартия, химикалки, копия от Дейност А2.1 и информационния лист, подготвен представител на синдикатите; флипчарти и маркери

Време за задача 1 40 минути

Време за задача 2 50 минути

Задача 1

Информирайте се за заинтересованите страни и техните задължения:

Синдикати: осигуряване на представители в комисиите по жалби и дисциплинарни изслушвания; колективно трудово договаряне и разработване на политики; задължения на работното място - равенство и достойнство на работното място, сигурност, здравословни и безопасни условия на труд; ролята на застъпниците за правата на жените и представители на женските комитети.

Работодатели: прилагане на законодателството на работното място, корпоративна социална отговорност (КСО), колективно договаряне

ЕС и отделните държави/държави-членки: законодателство относно насилието и тормоза; изпълнение - институции и органи; Контрол и законови санкции - наказателно преследване на извършителя

Задача 2

Споделяне на опит - истории за успешно проследяване на случаите на насилие и тормоз: всеки член на групата споделя опит и след това групата избира една история, която да бъде представена на пленарно заседание.

Опитайте се да отговорите на въпросите: Какъв беше ключът към успеха? Какви бариери трябваше да бъдат преодолени? Какво друго би могло да се направи?

В края на това занятие Вие ще разполагате с:

- Разпознавате съществуващи мерки за защита от насилие и тормоз;
- Съзнателно да възприемате правото на защита на работното място;
- Разполагате с набор от казуси;
- Обобщите добри практики за справяне с насилието;
- Изказвате идеята за ключовите фактори за защита от насилие и тормоз.

Какво следва?

Водете бележки в дневника си; запазете ги за А3.2 и А3.3

Пример А2.1

За да ви помогнем по-добре да структурирате вашите отговори и констатации от Задача 1, съберете информацията си в сравнителна таблица, за да оцените мерките за защита от насилие и тормоз на вашето работно място, както и да посочите ключови фактори и идеи за подобряване на защитата.

По-долу има пример за сравнителна таблица. Тя ви позволява да видите какви мерки са най-ефективни и защо. Това би ви помогнало да намерите начин да подобрите другите налични мерки и да използвате по-добре ресурсите на работното си място.

Внимание!

Съдържанието на сравнителната таблица по-долу е само пример. Вашите критерии и констатации може да се различават, като отразяват ситуацията на работното ви място.

За да изберете по-лесно от множеството истории, дайте на всеки участник малък предмет (писалка, кламер или друго), който след това тя/той да дава на участника, представил най-добрата история в групата. После всички разказвати на истории, получили предмети, избират кой от тях е представил най-добрата история. Най-добрата история ще бъде тази, чийто разказвач е съbral най-голям брой предмети (писалки, кламери и др.)

A2.1 Сравнителна таблица за защитните мерки на работното място

Мерки за защита	Гарантират се от ...	Влияние върху насилието (от 0 – до 5)	Ключови фактори за ефективност	Идеи за това как да се инициира защита

Дейност A2.2

Противодействие на насилието и тормоза

Преди занятието:

Предварителна подготовка за тази дейност: подгответе се да представите на пленарно заседание / на всички участници по пълен и подробен начин най-добрая пример от последната сесия. Вземете записките си по дейност A2.1 от вашия дневник.

По време на занятието:

Разделете участниците в малки групи, за да обсъздите Задача 1. Задача 2 е се представя на пленарна сесия.

Необходими материали:

Хартия, химикалки и копия от дейност A2.2 и таблица 2.2

Време за задача 1 30 минути

Време за задача 2 30 минути

Време за задача 3 30 минути

Задача 1

На пленарно заседание представете водещите истории от A2.1 Изгответе таблица със следните заглавия: Вертикално: списък на ключовите фактори от заинтересованите страни; Хоризонтално: много важно, важно, не много важно / заменямео

Задача 2

Анализирайте какво води до успех.

Задача 3

Да се изброят ключовите фактори и да се оцени относителното им значение. Обобщете резултатите от Задача 2 в дневника за обучение.

В края на това занятие Вие ще разполагате с:

- Определяте ключовите фактори в случай на насилие или тормоз на работното място;
- Оценявате относителната им тежест и компенсаторните мерки;
- Разбирате по-добре значението на съвместните усилия.

Какво следва?

Запазете дискусионните си аргументи и констатации за по-късно. Те ще бъдат полезни за дейностите A3.2 и A3.4

Пример A2.2

За да подпомогнете изпълнението на Задачи 2 и 3, съберете информацията си в таблица: Вертикално: списък на ключовите фактори по заинтересованите страни Хоризонтално: много важно, важно, не много важно / заменямео

Внимание!

Съдържанието на таблицата по-долу е примерно. Вашите констатации може да се различават, като отразяват ситуацията на вашето работно място и вашия синдикат. Във всеки случай, опитайте се да попълните идеи в последната колона отдясно.

Заети интересовани	Много важно	Важно	Заменямео	Идеи за подобреие
1. Абържавата			Добро законодателство, но лошо приложение	По-добро взаимодействие между работното място и помощниците; съично колективно трудово Договоряне
2. Общинските власти/местно управление		Договорености за насилството на работното място		Практически стъпки – общи кампании, инвестиции в обучение и др.
3. Работодателите	Лична съпричастност, добра организация		KД – клаузи и процедури в случаи на насилие	Разработване на нови клаузи, по-добро приложени; пълна подкрепа за жертвите.
4. Синдикатите/ представителите по места и синдикалните лидери		Лична съпричастност, добра организация	Събиране на данни; договаряне на политики: женско застъпничество	Повишаване на бдителността; фактологични отчети; списъци за проверка; обучение
5. Синдикалните членове	Бдителност и нулеva толерантност		Докладване и събиране на данни	Обучения по качество, то съмдариност

Таблица на ключовите фактори и тяхното относително значение за успешния резултат от реакцията в случай на насилие

Дейност 2.3

Домашното насилие и работното място

Преди занятието:

За тази дейност не се изиска предварителна подготовка. Носете записките от вашия дневник за обучение, свързани с всички предишни дейности, особено с дейност 2.

По време на занятието:

Задача 1 е пленарна дискусия.

За задача 2 участниците са разделени в малки групи.

Задача 3 отново е пленарна дискусия.

Необходими материали:

Хартия, химикалки и копия от дейност А2.3; копия от сравнителната таблица; лепящи листчета „post-it“

Време за задача 1 45 минути

Време за задача 2 25 минути

Време за задача 3 20 минути

Задача 1

Обсъдете и се опитайте да отговорите на следните въпроси:

- 1) Може ли домашното насилие да засегне здравето на работника и способността му да работи? Дайте примери.
- 2) Има ли въздействие върху пазара на труда? Дайте примери.
- 3) Губят ли работодателите от домашно насилие? Дайте примери.
- 4) Трябва ли синдикатите да вземат отношение по проблема с домашното насилие? Обясните защо?

Задача 2

В малки групи, обобщете и напишете основните заключения. Напишете на самозалепващи се листчета 3 - 5 идеи за възможни действия, които трябва да бъдат предприети за справяне с въздействието на домашното насилие на работното място и кой трябва да ги вземе.

Задача 3

Направете "стена от предложения", като залепите листчета с идеите си на стената. Анализирайте и коментирайте. Има ли сходни идеи? Можете ли да групирате идеите си в 2-3 основни предложения?

В края на това занятие Вие ще разполагате с:

- Осъзнавате връзките между домашното насилие и работата;
- Осъзнавате отрицателното въздействие на домашното насилие върху работодателите - например закъснения, отпуск по болест, заплахи на работното място и др.;
- Осъзнавате значението на работното място точка на сигурност за жертвата на домашно насилие, неприкосновеността на личния живот, социални контакти и финансовата независимост;
- Осъзнавате ролята на синдикатите в идентифицирането, подпомагането и пренасочването на жертвите на домашно насилие към специализирани институции; ролята на синдикатите и в представителството, където например даден член е дисциплиниран поради трудово изпълнение, липса на проблеми, когато те са свързани с домашно насилие;
- изразите готовност за включване на домашното насилие в дневния ред на колективно трудово договаряне, както и въпроса за равенството, сигурността и безопасността на труда.

Какво следва?

Отбележете констатациите в дневника за учене. Пазете ги за А3.3 и А3.4.

Пример А2.3

За да структурирате по-добре изводите си от Задача 1, обобщете вашата информация в сравнителна таблица. Подолу е дадена примерна сравнителна таблица, съдържаща избрани въпроси от Задача 1.

Внимание!

Съдържанието на таблицата по-долу е само пример. Вашите констатации може да са различни.

A2.3 Сравнителна таблица за въздействието на домашното насилие на работното място

Засегнато лице / група	Влияние върху:	Негативни резултати
Жертвата	Здраве, Самоувереност	Физически увреждания, намалена подвижност, лошо физическо състояние; нисък морал; несигурност; страх;
Работното място	Представяне в работата, Сигурност	Лошо здравословно състояние, лоша концентрация; евентуалната агресивна намеса на партньора може да се сблъска с дисциплинарни действия от работодателя, когато домашното насилие е скрито
Работодателят	Производителност Сигурност	Закъснения, отпуск по болест; дисциплинарното изслушване може за първи път изведе домашно насилие като причина за закъснения или отствие; опасност от нападение на работното място или в околността (изходи, паркиране и т.н.)

Дейност A2.4

Мерки срещу насилието и тормоза на работното място

Преди занятието:

Намерете и отпечатайте всички колективни трудови договори (КТД) или политическите разпоредби относно насилието и тормоза, както и други вътрешни правила и политики в сила, които обхващат вашето работно място. Използвайте доброволци.

По време на занятието:

Цялата Дейност A2.4 е в пленарна сесия. Задача 4 е индивидуална.

Необходими материали:

Хартия, химикалки и копия от разпоредби относно насилието; Таблица A2.4 и копия от дейност A2.4.

Време за задача 1 30 минути

Време за задача 2 30 минути

Време за задача 3 20 минути

Време за задача 3 10 минути

Задача 1

Представете КТД и действащите вътрешни правила. Уверете се, че те са разбрани - позволете на всеки участник да завърши изречението: "В случай на насилие или тормоз, трябва / аз мога ..."

Задача 2

Опитайте се да групирате разпоредбите в следните групи:

- 1) Мерки за превенция;
- 2) Мерки за защита и подкрепа на жертвата;
- 3) Мерки за изпълнение или наказателно преследване на действия срещу извършителите. Мислите ли, че мерките срещу извършителите също имат превантивна сила? Оценете баланса между трите групи мерки - дали те се отнасят еднакво? Аипсва ли нещо?

Задача 3

Мозъчна атака за други възможни мерки. Какво е специфично за вашето работно място? Какво е специфично за жените транспортни работници на работното ви място? Как може да подсилите защитата?

Задача 4

Обобщете резултатите от Задача 3 в дневника за обучение.

В края на това занятие Вие ще разполагате с:

- Ще познавате по-добре съществуващите разпоредби и процедури;
- Ще разбирате по-добре политиките за реагиране и предотвратяване на насилието и тормоза;
- Ще имате нови идеи за бъдещи възможни действия на работното място

Какво следва?

Запазете констатациите си за А3.4.

Пример А2.4

За да ви улесним при оценката на колективното трудово договаряне и правилата за насилие и тормоз по групи мерки, ви предлагаме да използвате сравнителната таблица, показана по-долу. Обучителят може да го направи на флипчарт по време на сесията или да я подготви предварително и просто да я попълни по време на пленарната дискусия. Някои от мерките могат да окажат влияние в повече от една област - в този случай можете да ги отбележите два пъти във всяка в съответна графа. Номерирайте мерките, за да може по-добре да се оцени наличието или липсата на баланс.

Внимание!

Съдържанието на сравнителната таблица по-долу е само пример. Вашите констатации може да се различават.

A2.4. Сравнителна таблица на мерките срещу насилието

Превенция	Зашита	Ответни мерки (приложение)
1. Политика на "Нулева търпимост към насилието и тормоз на работното място"	1. Процедура за действие в случай на насилие или тормоз	1. Вътрешни правила за разследване
2. Забрана на дискриминационни практики и др.	2. Препоръчано лице / гореща линия и др.	2. дисциплинарни процедури / наказателен лист и др.

Глава III: Следващи стъпки

Дейност А3.1

Как да
 популяризирате
 предложението си
 за противодействие
 на насилието и
 тормоза

Преди занятието:

За тази дейност не се изиска
 предварителна подготовка.
 Вземете бележките от вашия
 дневник за обучение, свързани
 с дейностите А3.1, А3.4 и А3.5

По време на занятието:

Разделете се в групи за
 Задача 1, Задача 2 е пленарна
 дискусия; Задача 3 е
 индивидуална.

Необходими материали:

Хартия, химикалки, копия от
 Дейност А3.1, копия от раздел
 "Размисъл" 3.1.

Време за задача 1 30 минути

Време за задача 2 45 минути

Време за задача 3 15 минути

Задача 1

Опишете процеса стъпка по
 стъпка, като отговорите на
 следните въпроси:

- 1) Как можете да изтъкнете
 значението на проблема?
- 2) Как ще съберете
 доказателства?
- 3) Насилието и тормоза
 оказват ли въздействие върху
 сигурността на работното
 място? Как?
- 4) Имат ли отношение към
 здравето и безопасността при
 работа? Как?
- 5) Насилието и тормоза влияят
 ли върху равенството? Как?
 Има ли влияние, свързано с
 пола? Какво е?
- 6) Имат ли индустриално
 последствие в транспортния
 сектор? Какво е необходимо?
 Дали то засяга работодателя
 /-ите и заетостта? Как?
- 7) Дали обществото е
 чувствително към проблема?
 Има ли членове на
 синдикатите на работното
 място? Ако проблемът засегне
 нечленувачи в синдикат - това
 е организационен проблем на
 синдиката ли е?
- 8) Какви са вашите силни
 страни?
- 9) Какви са възможните
 бариери?
- 10) Как може да ги
 преодолеете? Използвайте
 предишния си опит в
 кампанията и преговорите.

Задача 2

Представете вашите планове и
 ги обсъдете. Споделете опит с
 останалите участници. Дайте
 примери за успешни
 кампании.

Задача 3

Обобщете отговорите и
 констатациите си от Задача 1 и
 Задача 2 и ги запишете в
 личния си дневник за
 обучение.

В края на това занятие Вие ще разполагате с:

- Знания и способности за
 подобряване на колективното
 трудово договаряне и
 разработването на политики
(вж. Също Модул 2);
- готовност за иницииране на
 кампания.

Какво следва?

Запазете бележките си / листа
 за размисъл, когато
 извършвате дейност А3.2

Пример А3.1

За да ви помогнем да изпълните задача 1, съберете вашите отговори и мисли в лист, отразяващ разсъжденията ви и го добавете, ако желаете, в учебния дневник.

A3.1 Лист с разсъждения за популяризиране на желаното от вас действие

Въпрос	Отговори и идеи
1. Как можете да покажете значението на проблема	
2. Как ще съберете доказателства?	
И т. н.	

Дейност А3.2

Как да намерим съюзници

Преди занятието:

За тази дейност не се изиска предварителна подготовка. За да изпълните тази дейност, първо трябва да изпълните дейностите по А3.1

По време на занятието:

Разделете участниците в малки групи за задача 1.

Задача 2 е пленарна сесия.

Необходими материали:

Хартия, химикалки и копия от Дейност А3.2; Отбелязва в дневника за обучение от дейности А3.1

Време за задача 1 45 минути

Време за задача 2 30 минути

Време за задача 3 15 минути

Задача 1

В малки групи обсъдете кой може да подкрепи Вашето предложение и как. Отговорете на следните въпроси:

- 1) От какво се нуждаете, за да успеете? От кого зависи?
- 2) Към кого е насочено Вашето предложение?
- 3) Кой ще се възползва? Колко са те? Колко жени? Колко транспортни работници? Колко пътници? Колко фирми или услуги?
- 4) Как може да достигнете до тях? Имат ли представители?
- 5) Как те могат да ви подкрепят? Бъдете точни!
- 6) С кого друг може да се свържете? Какво ще поискате?

Задача 2

Споделете резултатите с другите групи в пленарна зала и обсъдете как да получите подкрепа за кампанията си. Дайте примери за други кампании.

Задача 3

Водете бележки / попълнете и добавете в лист с разсъждения 3.2 във вашия дневник за обучение.

В края на това занятие Вие ще разполагате с:

- Да идентифицирате и да се свързвате с потенциални съюзници;
- Определяте общата кауза като основа за съвместни действия;
- Изграждате нови възможности за сътрудничество

Какво следва?

Запазете констатациите за А3.4 и А3.5

Пример А3.2

За да структурирате по-добре вашите изводи и отговори от Задача 1, съберете информацията си в таблица за размисъл 3.2, която е изградена по същия модел като диаграмата на размисъл 3.1. Можете да я добавите към вашия личен дневник за обучение.

Внимание! Съдържанието на графиките (въпросите) е примерно. Вашите констатации може да се различават.

За да подобрите шансовете си за успех с възможни съюзници, можете да опитате упражнението чрез сесия за ролеви игри в Задача 2. Разделете се по двойки и представете следните ситуации:

- Среща на вашия синдикат;
- Среща с работници, които все още не са членове на синдиката;
- Среща с вашия работодател;
- Среща с ръководител отдел "Здраве и безопасност на труда";
- Среща с неправителствена организация / благотворителна или кампанийна група;
- Среща с група за подкрепа на жертвите на домашното насилие или център за кризисни ситуации;
- Среща с медиите;
- Среща с институции (социални служби, полиция и др.);

Опитайте се да бъдете кратки и точни. Какви аргументи ще изберете за всяка от срещите? Различават ли те? Как?

Дейност А3.3

Да видим общата картина

Преди занятието:

За тази дейност не се изиска предварителна подготовка.

По време на занятието:

Разделете участниците в малки групи, за да обсъздате задача 1. Задача 2 е пленарна сесия.

Необходими материали:

Учебни дневници, хартия, химикалки, копия от дейността А3.3

Време за задача 1 40 минути

Време за задача 2 20 минути

Време за задача 3 30 минути

В края на това занятие Вие ще разполагате с:

- да наблюдавате действията на работното място като част от едно глобално движение от голямо значение;
- да синхронизирате визията, ако е необходимо;
- да повишите информираността си за наличните инструменти на всяко ниво;
- да се включите в процеса на обмен на идеи и практически опит вертикално и хоризонтално, т.е. на местно, регионално, национално и международно ниво - с други организации в съ обществото

Задача 1

Структурирайте мерките, които са идентифицирани срещу насилието и тормоза на различните нива на социалния диалог и колективното договаряне: фирмени, секторни, регионални, национални, европейски и глобални:

- Запишете различните мерки, отбелязани по време на предишни дейности, върху бележките след тях;
- Поставете ги на стената в съответните зони;
- Добавете предложенията на обучителя по водещите инициативи във всяка област, ако не е споменато.

Забележка: Засега те включват: целите на ООН за устойчиво развитие; одобрените от Комисията на ООН за статута на жените заключения относно премахването и предотвратяването на всички форми на насилие срещу жени и момичета; очакваната конвенция на ILO относно насилието и тормоза срещу жените и мъжете в света на труда; Конвенцията на Съвета на ЕС от Истанбул.

Обърнете специално внимание (вж. Приложението на Обучителния комплект);

- Доклада на ILO ACTRAV относно насилието и приноса на ITF;

- инициативата на ЕК "Жените в транспорта" и

- проекта на Европейската конфедерация на профсъюзите "Сигурност у дома, сигурност на работното място" и неговите препоръки.

Дайте примери за актуални национални инициативи или най-добри практики, за които знаете.

Задача 2

Обобщете констатациите. Участвали ли сте в някои от тях? Как?

Задача 3

Коментирайте връзката между всички нива и мерки. Отговорете на въпросите:

- 1) Важна ли е връзката между всички нива? Защо?
- 2) Как може политиката на най-високо ниво да подпомогне дейността на компанията?
- 3) Как предизвикателствата на работното място определят водещата политика?
- 4) Каква е ролята на световните синдикални организации като ETF (Европейска федерация на транспортните работници) и ITF (Международна федерация на транспортните работници), ETUC (Европейска конфедерация на профсъюзите), PERC (регионален комитет на ITUC) и ITUC (Международна конфедерация на профсъюзите);
- 5) Как може да се включите по-добре в техните дейности и действия?

Обобщете резултатите си в дневника за обучение.

Какво следва?

Напишете своя коментар за връзката между всички нива и участниците.

Набележете идеи за действия за 3.4

Пример А3.3

За да структурирате по-добре резултатите от Задача 1, съберете информацията в обобщена таблица.

A3.3. Таблица на резюмирани действия

Равнище	Мерки срещу насилието и тормоза
1.Глобално	
2.Европейско	
3. Национално	
4.Секторно/браншово	
5.Компания	
6. Работно място	

Забележка: Тя също може да бъде представена като отделни стъпки.

За **задача 3** можете да посетите уеб сайтовете на ETF, ITF, ETUC и ITUC. Най-малкото ще имате нужда от мултимедия или от един компютър. Ако това е компютър, обучителят трябва да се увери, че всеки един от участниците е посетил уеб сайтовете, за да достигне секцията за насилие и тормоз срещу жените.

Дейност А3.4

Да се фокусираме върху подходящи действия на местно ниво

Преди занятието:

За тази дейност не се изискава предварителна подготовка. Носете записките от вашия дневник за обучение, свързани с дейност А3.4.

По време на занятието:

Разделете участниците в малки групи да изпълняват Задача 1, Задачи 2 и 3.

Необходими материали:

Учебен дневник, хартия, писалки, копия от Дейност А3.4

Време за задача 1 40 минути

Време за задача 2 30 минути

Време за задача 3 20 минути

Задача 1

В малките групи изброявайте и приоритизирайте целите, свързани с насилието и тормоза на ниво компания. Отговорете на следните въпроси:

- 1) Какво е основното предизвикателство на работното място?
- 2) Защо именно това /то е основното предизвикателство?
- 3) Какво може да се направи?
- 4) Какво можете да направите вие и вашите колеги, за да посрещнете предизвикателствата?
- 5) Има ли нещо, което можете да направите веднага, което е постижимо?

Задача 2

Споделете идеите си с колегите си в групата. Вижте дали имате идеи, които се появяват повече от веднъж. Посочете няколко възможни действия и ги опишете накратко.

Задача 3

Изберете 2-3 от действията. Обсъдете ги и задайте времева рамка. Сега имате план за действие относно насилието и тормоза срещу жените за следващия период.

В края на това занятие Вие ще разполагате с:

- Оцените какви мерки са необходими на работното място;
- Прегледате опциите;
- Изгответе на план за действие;
- Ангажирате и мотивирате.

Какво следва?

Подгответе се да представите плана си за действие на пленарно заседание в А3.5.

Пример А3.4

За да структурирате по-добре работата си от Задача 2 и да се подгответе за следващата дейност, съберете информацията си в кратка форма за описание. По-долу има пример за такъв формуляр за кратко описание на базата на някои от въпросите от Задача 1. Попълнете формуляр за всяко от предложените от вас действия.

Внимание!

Съдържанието на формуляра, както и краткото описание по-долу са само примери.
Вашите открития и описание може да са различни.

А3.4. Кратко описание на действията за прилагане на мярка срещу насилието и тормоза на работното място

Цел на мярката, която трябва да бъде въведена

Да се намали сексистката вербална злоупотреба

Към кого е насочена мярката?

мъжете работници, които разказват сексистки вицове

Какъв е основният фокус и цел на действието?

Да се повиши осведомеността за ефекта от сексистките вицове върху жените работници

Каква е същността на действието?

Разработете и представете собствен плакат от името на жена с послание: "Сексистките шеги не са смешни за мен!"

Каква е ролята на участниците?

Членовете ще бъдат помолени да:
- Намерете впечатляващо изображение на жена;
- Отпечатайте го и го залепете върху голям лист хартия;
- Напишете съобщението
- По време на кафе-пауза го поставете на стената

Как ще се обясни мярката?

Екипът ще обясни, че някои вицове са унизителни за жените и не са приемливи на работното място. Те ще помолят всичките си колеги да реагират солидарно на тези вицове, казвайки: "На жените това не им е смешно!"

Дейност А3.5

Комуникацията и разпространението на информацията са от първостепенно значение

Преди занятието:

Прочетете внимателно краткото описание на действието. Помислете как можете да го представите на вашите колеги. Какъв е проблемът? Как ще помогнете? На какво ще наблегнете?

По време на занятието:

Задача 1 е пленарна; За Задача 2 разделете в участниците в същите малки групи като за дейност А3.4. Задача 3 е за самостоятелна работа.

Необходими материали:

Хартия, химикалки, копие от Дейност А3.5, формуляр 3.4, дневник на обучението

Време за задача 1 50 минути

Време за задача 2 20 минути

Време за задача 3 20 минути

Задача 1

В пленарната зала да се представят и обсъдят всички планове за действие. За всяка група отговорете на въпросите:

- 1) Съвпадат ли някои от предложените мерки с вашите?
- 2) Дали някои от действията съвпадат с вашите?
- 3) Дали действията са добре планирани в определеното време?
- 4) Колко хора има в целевата група? Колко жени?
- 5) Има ли хронологична последователност на действията или всяко действие е отделно от другите?
- 6) Има ли едно действие, с което да започнете веднага?

Задача 2

В същите малки групи от Дейност А3.4 ревизирайте плана си за действие. Отговорете на следните въпроси:

- 1) Смятате ли, че повечето от вашите колеги споделят една и съща визия?
- 2) Смятате ли, че всички вие можете да действате заедно?
- 3) Как включвате останалите?
- 4) Можете ли да подобрите представянето си? Как?
- 5) Можете ли да адаптирате презентацията си за по-голяма аудитория? Как?

Задача 3

Погледнете цялата си работа по плана за действие.

Доволни ли сте? Ако не, защо не?

Попълнете формуляра за самооценка за курса.

Подгответе кратко резюме на курса, което ще поднесете на вашите колеги, когато се върнете на работното си място.

В края на това занятие Вие ще разполагате с:

- оцените какво е било направено по време на курса на обучение;
- започнете кампания

Какво следва?

Уредете си среща с лидера на синдиката, за да обсъдите първите стъпки по плана за действие.

Пример А3.5

За да оценим резултата от курса, предлагаме по-долу примерен формуляр за оценка. Независимо дали формулярът се използва или не, оценката трябва да се извърши. Препоръчваме формулярът да бъде попълнен на два етапа: първите две колони в началото на курса и последната в края.

Въпрос	Преди курса	След курса
1. Мислите ли, че можете да разпознавате актове на насилие и тормоз на работното място?		
2. Мислите ли, че можете да идентифицирате признаки на домашно насилие на някои от вашите колеги?		
3. Знаете ли какви са законовите и работните условия и политиките за насилие и тормоз?		
4. Знаете ли какво да правите в случай на насилие или тормоз?		
5. Мислите ли, че може да се направи повече?		
6. Знаете ли какво?		
7. Знаете ли как?		
8. Чувствате ли се уверени в себе си, за да се справите с насилието и тормоза? Включете резултат от 1 (не) до 5 (напълно).		
9. Смятате ли, че този курс на обучение може да ви помогне?		

Коментари и препоръки: